

SKOLJUBILEUM

Huhtisten koulu firade med teater, dans och sång

Sidan 12

ARBETSLIVET

Lunchpausen förlänger arbetstiden för vårdare

Sidan 4

Varuboden-Osla fortsätter att trimma sin ekonomi

● Beslutet att inte bygga ett parkeringshus i Borgå bygger helt på ekonomiska realiteter, säger vd Hannu Krook.

BORGÅ Varuboden-Oslas verkställande direktör Hannu Krook försvarar sig mot Borgåbornas kritik med att handelslaget redan investerat 17 miljoner i Borgå.

Handelslaget genomgår en spar- och det planerade parkerings-

huset skulle ha gett en närapå dubbelt så stor slutnota.

– Det var dags att säga nej, säger Krook som är förvånad över att fullmäktigeledamot Bernhard Edgren går ut i pressen med kritik mot ledningen.

Samtidigt fortsätter Varuboden-Osla att söka större effektivitet och lönsamhet i Sokos varuhus som sackat i jämförelse med andra inom handelslaget. Det gör man bland annat genom att byta varuhuschef.

Sidan 6

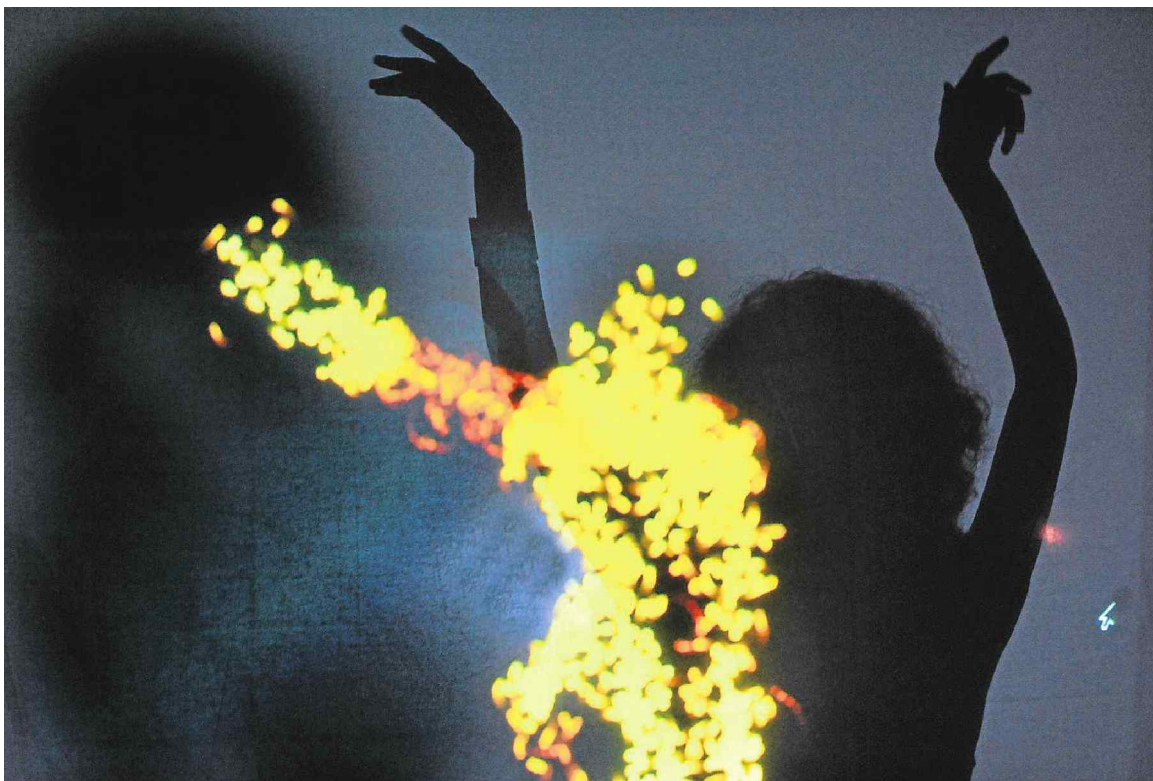

FOTO: EYV NICKSTRÖM

Den kreativa datorn är redan under arbete

● Ledande forskare på området visade upp framtidens dator i Borgå. Datorn kan redan tolka känslor, humör och stämning. Och den kan läsa vad du tänker på.

BORGÅ I framtiden ska vår dator kunna hjälpa oss med mycket mer än i dag. Forskare i hela världen funderar på olika smarta program som ska underlätta människans liv och stöda vår kreativitet.

Ett sjuttioal av dem samlades i Borgå den här veckan för att utbil-

da sig och visa upp nya idéer.

Datorn kan redan tolka människohumöret och till och med skriva en dikt som följer dina tankar. Framtidsvisionen med den humoristiska datorn som fungerar allt mer som en människa är närmare än vi tror.

Sidan 18

LANDSBYGDSPROJEKT

Landsbygden vill till tätorten

BORGÅ Landsbygdens utvecklingsförening Silmu hoppas på mera pengar och större verksamhetsområde när EU går in i en ny programperiod efter års-skiftet. Föreningen finansierar Leaderprojekt på den östnyländska landsbygden. Tanken är att utvidga verksamheten till tätorter. Sidan 8

TEATER

Gammalt och nytt på årets julkabare

Sidan 22

Ledaren

Vad är det männen gör som är värt mer än det dubbla mått i pengar? Kvinnan får köra bil, men bakom ratten på en BMW passar hon nog inte? Sidan 2

Fredag

KONTAKT ☎ 020 756 9622 ✉ redaktion@bbl.fi

Ville Kivimäki fick Fack-Finlandia

HELSINGFORS Ville Kivimäki har vunnit Fack-Finlandia för sin bok *Murtuneet mielet* – Taistelu suomalaissotilaiden hermoista 1939–1945. Boken handlar om psykiska problem bland frontsoldaterna. Vinnaren valdes av museidirektör Maija Tanninen-Mattila. Enligt henne har Kivimäki lyckats skriva en bok som överskrider generationsgränserna. **FNB**

Det bor en liten poet i varje dator

● Genom decennierna har forskare försökt sätta tummen på vad mänsklig kreativitet är. Nu skapar de datorbaserad kreativitet som kan överraska.

BORGÅ Kan man tänka sig att det i framtiden finns en applikation att ladda ner om man vill skriva en unik egen kärleksdikt? Eller att en app skulle hjälpa att komponera ett musikstycke för en specifik tillställning? Sådana frågor funderar ett 70-tal forskare på i Borgå under en vecka.

– Problemet med skapande och kreativitet är att det inte finns några bra modeller för hur människans hjärna fungerar då hon är kreativ, säger professor **Hannu Toivonen** lite småbekymrad. Han är Borgåbo och professor i databehandling vid Helsingfors universitet, och han har en dröm om att i framtiden kunna ladda ner en app som skulle hjälpa honom att "bara vara".

– Vi är inte så långt ifrån en sådan tid, säger han och konstaterar att det redan finns stolar med sensorer som känner av andhämtningen och hjärtslagen. Utgående från det skapar datorn sedan en musik som anpassar sig efter den sittandes sinnestämning.

Dataingenjörerna och programmerarna måste troligen samarbeta med de som förstår sig på människor och som vet hur människan fungerar, säger Toivonen.

– Man kan komma en bit på väg genom att kombinera teknik med insikten om människan, hoppas han.

Kreativ dator

Om så är så kommer vi ett steg närmare en tid där datorn känner igen humor eller där datorn tolkar vårt humör. Vi kan säkert börja tala om att datorn känner och att den har kreativ hjärna.

Professor Toivonen brinner så för de kreativa datorerna att han tagit

Datorkreativitet

● Sommaren 2014 samlas forskarna i Ljubljana.

● Då funderar de bland annat på teknisk kreativitet utgående från filosofiska, psykologiska eller sociologiska studier.

● De analyserar även hur kreativa tekniska lösningar används inom undervisning och utbildning.

● De analyserar även hur t.ex. känslor, överraskningar, reflektioner och konflikter påverkar ett dataprogram.

● De bekantar sig med applikationer som stöder skapande av musik, text, spel, konst, grafik, utbildning, matematiska lösningar och vetenskap.

Sagt

Man kan komma en bit på väg genom att kombinera teknik med insikten om människan.

HANNU TOIVONEN
PROFESSOR

på sig att organisera en helt unik träff i Borgå. Forskarna som samlats här från hela världen sitter under en vecka på utbildning i WSOY-huset.

– Jag är faktiskt stolt då jag ser vilka alla som är här. Det här är världens största träff för i år och speciell just för att det är en utbildningsträff.

"Vi är mer än bara nördar"

Professor **Tapio Takala** från Aaltouniversitetet inflikar att den sociala interaktionen vid forskarträffarna är viktiga. Väl medveten om att datanördar upplevs om torra matematiker med tjocka flaskbottenglasögon påpekar han, att han själv är så mycket mer än processor i medieteknik. Han är som många andra av deltagarna i Borgåträffen även musiker som förutom att han sjunger även spelar både piano och violin.

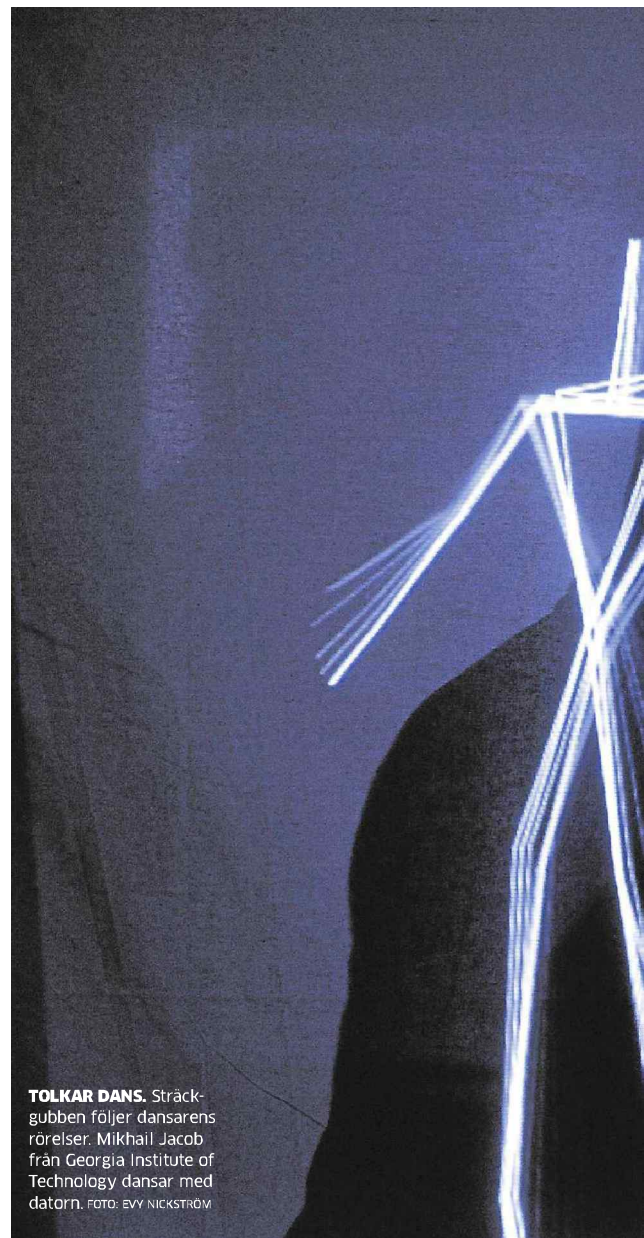
– Datorerna är inte hela vårt liv, vi gör även annat än programmerar, protesterar han och tillägger att ett av målen är att datorerna i framtiden ska överraska oss. De ska kunna göra sånt som vi inte alls räknar med.

Mingel, kontaktskapande och konkret nytta i form av samarbetsprojekt är målsättningen med träffarna. I Borgå har man samlats kring bland annat hur dataprogrammen kan lära sig tolka skriven text och skapa musik.

– En av de mest inspirerande övningar jag varit med om var när vi lekte oss fram till dikter med datamaskinen som hjälp. Det var helt otroligt hur datorn kunde stöda mig i diktandet. Jag kände mig enormt kreativ, säger Toivonen.

Datorn tolkar humöret

Lyrik är enormt krävande och att ta

TOLKAR DANS. Sträckgubben följer dansarens rörelser. Mikhail Jacob från Georgia Institute of Technology dansar med datorn. FOTO: EYV NICKSTRÖM

fram programmeringar som kan avläsa ordens innebörd och förhållande till varandra, intuition och komposition är inte lätt. Men redan nu har man alltså kommit så långt att det inte alls är omöjligt att tänka att det ska gå att skapa en app i framtiden, tror Toivonen.

– Redan nu kan du sätta på dig en form av mössa med sensorer som kopplas till datorn. Sen läser datorn av tankar och humör och skriver ner din dikt. Eller så kan man be datorn läsa dagens nyheter och skapa en dikt på basen av det.

Ett stöd

Deltagarna kommer att få se en del idéer och olika sätt att skapa ett så-

dant tekniskt kreativt skapande. Och så får de se hur det går då man gör tvärtom och människan tolkar en dator. Då skapar en livslevande konstnär konst utgående från en dators "hjärna". Det sker via en bild av ett program under arbete, en bild som ska inspirera konstnären att måla en tavla.

Men vad ska då all denna nya tekniska kreativitet användas till?

– Den ska göra våra liv drägligare. Tekniken kan stöda vår kreativitet genom att vara i växelverkan med oss. Den ska ge oss en möjlighet att "bara vara", drömmer Toivonen.

Birgitta Ehrstén

birgitta.christen@bbl.fi, 020 756 9623

Bonga slott tävlar stort

LOVISA Bonga slott i Lovisa finns med bland de åtta finländska kandidater som tävlar om priset för Europa Nostras och EU:s gemensamma kulturarvspris 2014. Riitta Neli-markkas Bonga slott deltar i avdelningen för konserveringsprojekt.

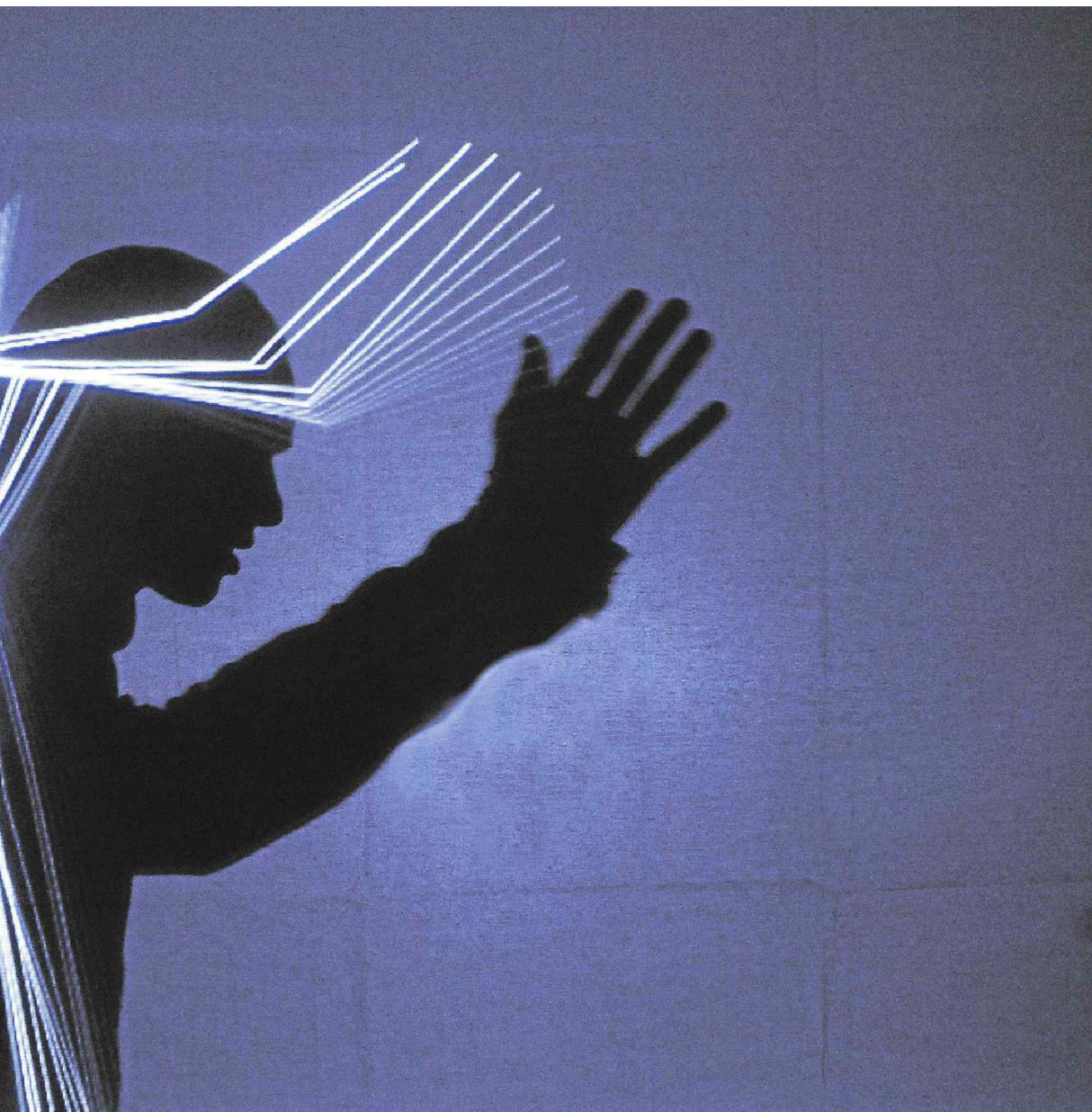
Stundars museum finns med som kandidat i serien för verksamhet inriktad på kulturarv. Vinnarna offentlig-

Samuli Edelmann på Konstfabriken

BORGÅ Skådespelaren och sångaren Samuli Edelmann uppträder i Konstfabrikens Avantisal fredagen den 22 november kl. 21. Konserten grundar sig på hans julskiva *Hiljaisuuden valo* från i fjol och på en utgåva med andliga sånger.

Biljetter säljs i Konstfabrikens information och på Lippupiste. Anneli Saris konsert i Fabrikssalen samma

Schjerfbeck-målning såldes för 147 000 euro

HELSINGFORS Gösta Serlachius stiftelse har köpt en målning av Helene Schjerfbeck för drygt 122 000 pund (knappt 147 000 euro) på Sotheby's auktionskammare i London.

Målningen från 1927 heter Wilhelm von Schwerins död och är en nytolkning av konstnärens målning från 1886 med samma motiv. Schjerfbeck målade på 1920-talet flera nytolkningar på sina ungdomsverk.

Målningen hörde tidigare till en betydande svensk Schjerfbecksamling. Den såldes nu för första gången på auktion.

Gösta Serlachius stiftelse upprätthåller Serlachius museer.

Enligt museidirektören Pauli Sivonen är det möjligt att verket kan ses redan nästa sommar då ett nytt Serlachiusmuseum öppnas i Mänttä. **FNB**

Schizofrena kan göra comeback i arbetslivet

HELSINGFORS En schizofrenipatient som behövt långvarig sjukhusvård kan klara sig på egen hand och till och med göra comeback i arbetslivet. Det visar erfarenheterna av ett projekt vid Pejas sjukhus i Vanda.

Feeniks-projektet hade som mål att med hjälp av mediciner och grupparbete minska patienternas behov av sjukhusvård.

Det lyckades så bra att bara två av de tio patienterna som var med behövde korta sjukhusvistelser under projektet. Patienterna fick öppenvård och bodde i serviceboende. Två av patienterna lyckades göra åter komma med i arbetslivet.

Sjukhuset beskriver resultaten som exceptionellt bra. Genom att vårdtyggen på sjukhus minskar sjunker kostnaderna för samhället.

För en lyckad behandling av schizofrenipatienter behövs mycket stöd och engagemang från de närmaste.

Den största utmaningen för både den drabbade och den drabbades närmaste är alla de fördomar som förekommer om sjukdomen schizofreni. **FNB**

KREATIVITET. Då datorn blir kreativ kan den stöda oss människor tror forskarna. FOTO: EVY NICKSTRÖM

LYRIKER. Professor Hannu Toivonen låter datorn avläsa hans tankar och en dikt skapas. FOTO: EVY NICKSTRÖM